

ปัจจัยด้านองค์กรที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานคลังสินค้า กรณีศึกษาสายการบินแห่งหนึ่ง*

ORGANIZATIONAL FACTORS AFFECTING WORKPLACE SAFETY AMONG AIRLINE CARGO WAREHOUSE PERSONNEL: A CASE STUDY OF AN AIRLINE

ศศิธร นวมณีนรัตน์

Sasithorn Nuammaneerat

วิทยาลัยการพัฒนาและฝึกอบรมด้านการบิน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

College of Aviation Development and Training, Dhurakij Pundit University, Bangkok, Thailand

Corresponding author E-mail: sasithorn.nua@dpu.ac.th

Tel: 090-996-2977

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าเกี่ยวกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์กรกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้า และ 3) เสนอแนวทางส่งเสริมและพัฒนาความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ พนักงานที่ปฏิบัติงานในคลังสินค้าของสายการบินแห่งหนึ่ง จำนวน 175 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยด้านองค์กรทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ความรู้และทักษะ และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความรู้และทักษะมีอิทธิพลมากที่สุด ($\beta = 0.492, p < .001$) รองลงมาคือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\beta = 0.158, p = .025$) การฝึกอบรม ($\beta = 0.138, p = .034$) และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ($\beta = 0.131, p = .026$) ตามลำดับ และ 3) จากการสังเคราะห์เอกสารและผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานคลังสินค้าขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย องค์กรจึงควรพัฒนาการฝึกอบรม สภาพแวดล้อมการทำงาน อุปกรณ์ การมีส่วนร่วมของพนักงาน การประเมินความเสี่ยง และการสื่อสารด้านความปลอดภัย เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาสามารถใช้กำหนดมาตรการด้านความปลอดภัย และพัฒนาระบบบริหารจัดการความปลอดภัยของคลังสินค้าในอุตสาหกรรมการบิน

คำสำคัญ: ปัจจัยด้านองค์กร, ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน, พนักงานคลังสินค้า, คลังสินค้าของสายการบิน

Abstract

The research aimed to: 1) examine the perceptions of warehouse personnel regarding workplace safety 2) analyze the relationships between various factors and the safety performance of warehouse personnel and 3) propose practical guidelines to enhance workplace

* Received 17 June 2026; Revised 13 July 2026; Accepted 29 July 2026

safety. This quantitative research collected data from the entire population of 175 employees working in the warehouse of a commercial airline. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple linear regression analysis. The results revealed that 1) the overall perception of warehouse personnel toward factors influencing workplace safety was at a high level 2) the factors that significantly affected workplace safety at the 0.05 level were training ($\beta = 0.138$, $p = 0.034$), work equipment ($\beta = 0.158$, $p = 0.025$), knowledge and skills ($\beta = 0.492$, $p < 0.001$), and the work environment ($\beta = 0.131$, $p = 0.026$). Knowledge and skills had the greatest influence on workplace safety, followed by work equipment, training, and the work environment, respectively and 3) Based on the synthesis of relevant literature and previous studies, together with the analysis of questionnaire data, the findings indicate that the workplace safety of cargo warehouse employees is influenced by multiple factors. Therefore, organizations should strengthen safety training, improve the work environment and equipment, promote employee participation, conduct regular risk assessments, and maintain continuous safety communication to enhance operational effectiveness and foster a sustainable safety culture. Furthermore, the findings provide practical guidance for establishing occupational safety measures and improving safety management systems in aviation warehouse operations.

Keywords: Organizational Factors, Workplace Safety, Warehouse Personnel, Airline Cargo Warehouse

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน อุตสาหกรรมการบินนับว่าเป็นหนึ่งในภาคธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการขนส่งผู้โดยสารและสินค้า ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ความปลอดภัยในการดำเนินงานจึงเป็นหัวใจสำคัญที่ไม่สามารถมองข้ามได้ เนื่องจากส่งผลโดยตรงต่อภาพลักษณ์ขององค์กร ความไว้วางใจของผู้ใช้บริการ ตลอดจนประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยรวม (ปิยพร เทพกุล และกฤษณ์ วิทวัสสำราญกุล, 2566) การทำงานในอุตสาหกรรมการบินมีความซับซ้อนและต้องการการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นนักบิน พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ช่างซ่อมบำรุง เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ เจ้าหน้าที่ภาคพื้นดิน รวมถึงฝ่ายบริหารและวางแผนต่าง ๆ ทุกฝ่ายต่างมีบทบาทที่ส่งผลต่อความปลอดภัย ความตรงต่อเวลา และคุณภาพของการให้บริการแก่ผู้โดยสาร

นอกจากการขนส่งผู้โดยสารแล้ว การขนส่งสินค้าทางอากาศยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะสินค้าที่มีมูลค่าสูง สินค้าที่ต้องการความรวดเร็ว และสินค้าที่มีข้อกำหนดด้านเวลาในการขนส่ง การดำเนินงานด้านคลังสินค้าจึงเป็นส่วนสำคัญของห่วงโซ่อุปทานทางการบินที่ต้องอาศัยความถูกต้อง รวดเร็ว และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ หากเกิดข้อผิดพลาดในกระบวนการจัดเก็บ การคัดแยก หรือการขนย้ายสินค้า อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการ ความเสียหายของสินค้า รวมถึงความปลอดภัยของบุคลากรและอากาศยานได้ ดังนั้น การบริหารจัดการคลังสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานของสายการบินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (International Air Transport Association, 2024)

บุคลากรด้านการบินที่ปฏิบัติงานในคลังสินค้า นับว่าเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการขนส่งสินค้าทางอากาศ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถด้านการจัดการคลังสินค้า มีทักษะการทำงานที่ความถูกต้อง รวดเร็ว และปลอดภัยตลอดทุกขั้นตอน (ภาณุมาศ เนียมพลับ และสุรมงคล นิมจิตต์, 2562) ไม่ว่าจะเป็นการรับ-ส่งสินค้า การจัดเก็บ การบรรจุหีบห่อ ตลอดจนการเคลื่อนย้ายอุปกรณ์ต่าง ๆ ในพื้นที่ปฏิบัติงาน ซึ่งล้วนแต่เป็นงานที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายหากขาดมาตรการความปลอดภัยที่เหมาะสมจากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าอุบัติเหตุในการทำงานจำนวนไม่น้อยเกิดขึ้นจากปัจจัยที่หลากหลาย ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับความปลอดภัย การฝึกอบรม ความพร้อมของอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลและพฤติกรรมของบุคลากรเอง (ธัชชนิกา เสนะวงษ์ และคณะ, 2565) การตระหนักและเข้าใจถึงปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและพัฒนานโยบายด้านความปลอดภัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แม้ว่างานวิจัยที่ผ่านมาได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมและคลังสินค้าทั่วไป โดยมุ่งเน้นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน การฝึกอบรม และพฤติกรรมความปลอดภัยของบุคลากร แต่การศึกษาในบริบทของคลังสินค้าสายการบินยังมีค่อนข้างจำกัด เนื่องจากการปฏิบัติงานมีลักษณะเฉพาะและต้องดำเนินงานภายใต้มาตรฐานและระเบียบปฏิบัติของอุตสาหกรรมการบิน (Standard Operating Procedures: SOPs) รวมถึงข้อกำหนดขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization: ICAO) และสมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (International Air Transport Association: IATA) อีกทั้งยังเกี่ยวข้องกับการจัดการสินค้าพิเศษและสินค้าอันตราย (Dangerous Goods) การรักษาความปลอดภัยของสินค้า (Cargo Security) และการประสานงานระหว่างหลายหน่วยงานภายในสนามบิน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของบุคลากร จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยด้านความปลอดภัยในบริบทเฉพาะของคลังสินค้าสายการบิน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับลักษณะการดำเนินงานของอุตสาหกรรมการบิน นอกจากนี้รายงานความปลอดภัยด้านการบินขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (International Civil Aviation Organization: ICAO) ปี ค.ศ. 2024 ระบุว่า อุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการภาคพื้นอากาศยาน (Ground Handling) เกิดขึ้นจำนวน 9 ครั้ง และเป็นประเภทอุบัติเหตุที่พบมากเป็นอันดับ 3 ของการดำเนินงานด้านการบินพาณิชย์ทั่วโลก (International Civil Aviation Organization, 2025) เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านคลังสินค้าของสายการบินเป็นส่วนหนึ่งของงานบริการภาคพื้นอากาศยาน ข้อมูลดังกล่าวจึงสะท้อนถึงความสำคัญของการพัฒนามาตรการด้านความปลอดภัยเพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุและยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยองค์กรที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าของสายการบิน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการฝึกอบรม ด้านความรู้และทักษะ ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงมาตรการด้านความปลอดภัย พัฒนาองค์กร และส่งเสริมวัฒนธรรมความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าเกี่ยวกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์กรกับความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้า
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความปลอดภัยในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านองค์กรที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้า กรณีศึกษาสายการบินแห่งหนึ่ง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มศึกษา ได้แก่ พนักงานที่ปฏิบัติงานในคลังสินค้าของสายการบินแห่งหนึ่ง ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จำนวน 175 คน ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล คือ ระหว่างเดือนมกราคม ตุลาคม 2568 ถึงเดือนมีนาคม 2569

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม ตลอดจนงานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดข้อคำถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย 4 ส่วน โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และรายได้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์กร ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้และทักษะ และสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ในสถานการณ์ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน และด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา จำนวน 9 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Scale) ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกคำตอบได้เพียง 1 คำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของตนในแต่ละข้อ และมีเกณฑ์การให้คะแนนน้ำหนักจำแนกตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

ผู้วิจัยแปลงระดับความคิดเห็นจากค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การจำแนกช่วงคะแนน ดังนี้ (Best, J. W., 1977)

$$\text{ช่วงการวัด} = \frac{\text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{5-1}{5} = 0.80$$

ดังนั้น เกณฑ์การแปลค่าความหมายของแบบสอบถามส่วนที่ 2 มีดังนี้

4.21 - 5.00	ระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20	ระดับมาก
2.61 - 3.40	ระดับปานกลาง
1.81 - 2.60	ระดับน้อย
1.00 - 1.80	ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ใช้สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามด้วยคำถามปลายเปิด (Open-end Question)

การตรวจสอบและทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) คือ ประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัยหรือแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ตรงตามจุดประสงค์และครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องที่ต้องการวัดอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถามจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อคำถามครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และประมวลผลหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือนิยามตัวแปร (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

จากนั้นนำคะแนนที่ได้รับมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้ (Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K., 1977)

$$\text{จากสูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } IOC &= \frac{2}{3} \\ &= 0.67 \end{aligned}$$

ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาว่า ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีค่า IOC เท่ากับ 0.67 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ภายหลังการปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรที่ศึกษา แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อประเมินความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha คือ 0.921

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในรูปแบบเอกสาร (Paper-based Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน โดยประสานงานกับตัวแทนของสายการบินเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้แก่พนักงานฝ่ายคลังสินค้าในช่วงเวลาปฏิบัติงาน ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถกรอกข้อมูลตามความสะดวก และส่งคืนแบบสอบถามให้แก่ผู้ประสานงานของสายการบินในช่วงเวลาเลิกงาน ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บรักษาเป็นความลับและนำเสนอในภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอความยินยอมจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยการลงนามในหนังสือแสดงความยินยอมก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนครบตามจำนวนที่กำหนดแล้ว จึงดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล (Data Editing) ก่อนนำข้อมูลไปบันทึกและวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งได้กำหนดสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และรายได้ โดยใช้ร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์กรกับความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้า โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม รายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	83	47.43
หญิง	70	40.00
ความหลากหลายทางเพศ	22	12.57
รวม	175	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	65	37.14
ปริญญาตรี	97	55.43
สูงกว่าปริญญาตรี	13	07.43
รวม	175	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 1 ปี	44	25.14
1 - 2 ปี	35	20.00
3 - 4 ปี	25	14.29
4 - 6 ปี	14	08.00
มากกว่า 6 ปี	57	32.57
รวม	175	100.00
รายได้/ค่าตอบแทนต่อเดือน		
10,000 - 20,000 บาท	80	45.71
20,001 - 30,000 บาท	26	14.86
30,001 - 40,000 บาท	12	6.86
40,001 - 50,000 บาท	07	4.00
มากกว่า 50,000 บาท	50	28.57
รวม	175	100.00

2. ระดับความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปัจจัยด้านองค์กร ในภาพรวม

ปัจจัยด้านองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการฝึกอบรม	3.88	0.53	มาก	4
2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	3.98	0.65	มาก	3
3. ด้านความรู้และทักษะ	4.32	0.50	มากที่สุด	1
4. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	4.23	0.51	มากที่สุด	2
ภาพรวม	4.10	0.55	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าต่อปัจจัยด้านองค์กรที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 4.10 และ 0.55 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้และทักษะ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.51) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.65) และด้านการฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ในภาพรวม

ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการตระหนักรู้ในสถานการณ์	4.26	0.58	มากที่สุด	2
2. ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOPs)	4.22	0.58	มากที่สุด	3
3. ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา	4.36	0.53	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.28	0.45	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าต่อ ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ด้านตระหนักรู้ในสถานการณ์ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.58) และด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์กรกับความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้า รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านองค์กรที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าของสายการบินแห่งหนึ่ง

ปัจจัยด้านองค์กร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	S.E.	β	t	Sig	Tolerance	VIF
(Constant)	1.095	-	-	-	-	-	-
1. ด้านการฝึกอบรม	0.138	0.065	0.138	2.135	0.034*	0.636	1.572
2. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	0.158	0.070	0.158	2.261	0.025*	0.557	1.794
3. ด้านความรู้และทักษะ	0.492	0.064	0.492	7.748	<0.001**	0.658	1.520

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยด้านองค์กรที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าของสายการบินแห่งหนึ่ง (ต่อ)

ปัจจัยด้านองค์กร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics		
	B	S.E.	β	t	Sig.	Tolerance	VIF
4. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	0.131	0.058	0.131	2.251	0.026*	0.782	1.279
R = 0.728, R ² = 0.529, Adjusted R ² = 0.518, F = 47.786, Sig. < .001, Durbin-Watson = 1.700							

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p < .05)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (p < .001)

จากตารางที่ 4 ปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย ด้านความรู้และทักษะ มีอิทธิพลมากที่สุด ($\beta = 0.492$, p < .001) รองลงมาคือ ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\beta = 0.158$, p = .025) ด้านการฝึกอบรม ($\beta = 0.138$, p = .034) และ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ($\beta = 0.131$, p = .026) ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Regression Equation) ได้ดังนี้

$$\text{แทนค่า } Y = 1.095 + 0.138X_1 + 0.158X_2 + 0.492X_3 + 0.131X_4$$

Y = ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าของสายการบินแห่งหนึ่ง

X₁ = ด้านการฝึกอบรม

X₂ = ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

X₃ = ด้านความรู้และทักษะ

X₄ = ด้านสิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

จากสมการดังกล่าว อธิบายได้ว่า เมื่อปัจจัยด้านการฝึกอบรม ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้และทักษะ และด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น 1 หน่วย โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่นคงที่ จะทำให้ความปลอดภัยในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น 0.138, 0.158, 0.492 และ 0.131 หน่วย ตามลำดับ โดยปัจจัยด้านความรู้และทักษะมีค่าสัมประสิทธิ์สูงสุด จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานมากที่สุด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยข้อที่ 1 ระดับความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าเกี่ยวกับความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน พนักงานฝ่ายคลังสินค้ามีความคิดเห็นด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าพนักงานมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Cooper, M. D. ที่อธิบายว่า วัฒนธรรมความปลอดภัย (Safety Culture) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยเป็นลำดับแรก โดยครอบคลุมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการป้องกันและเฝ้าระวังความเสี่ยง ตลอดจนการสนับสนุนจากองค์กรผ่านนโยบาย มาตรการ และระบบการจัดการความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งล้วนมีส่วนช่วยลดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยอย่างยั่งยืน (Cooper, M. D., 2000) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิปฐพ์ มงคลอภิบาลกุล และวิชิต อุ๋อั่น ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่นำไปสู่ผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยขององค์กรในประเทศไทย กรณีศึกษา ผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่การบิน

ของสนามบิน พบว่าพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานมีอิทธิพลทางตรงสูงที่สุดต่อผลการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยขององค์กร ขณะที่บรรยากาศความปลอดภัยมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมความปลอดภัย และระบบการจัดการความปลอดภัยมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อบรรยากาศและพฤติกรรมความปลอดภัย (สิทธิปฐพ์ มงคลอภิบาลกุล และวิจิต อู่อ้น, 2561)

ผลการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านองค์กรกับความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้า พบว่า ปัจจัยด้านองค์กรทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะ ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ด้านการฝึกอบรม และด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ล้วนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าของสายการบินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนให้เห็นว่าความปลอดภัยในการปฏิบัติงานเป็นผลลัพธ์ของการบริหารจัดการองค์กรในหลายมิติที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไม่สามารถพึ่งพาปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งได้เพียงลำพัง โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านความรู้และทักษะ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า พนักงานที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงาน และมีทักษะที่เหมาะสมสามารถลดความผิดพลาดและความเสี่ยงจากอุบัติเหตุได้มากกว่า ทั้งนี้แนวคิด Competency-Based Approach ที่ชี้ว่าการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยองค์ประกอบด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Rohman, M.A. & Sidiq, M. F. ที่กล่าวว่า ความรู้ด้านความปลอดภัยช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานตรวจจับอันตรายและลดความเสี่ยงของการเกิดอันตรายในขณะที่ปฏิบัติงาน ในส่วนของทักษะจะสามารถช่วยให้ดำเนินงานได้อย่างปลอดภัย (Rohman, M.A. & Sidiq, M. F., 2023) และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิเกียรติ คอทอง และไชยสิทธิ์ ตันตยกุล ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของนักบินและช่างอากาศยานในศูนย์การบินทหารบก พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมความปลอดภัย ได้แก่ ความรู้ความปลอดภัย การจูงใจ เครื่องมือและอุปกรณ์ ความตระหนักรู้ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยมีความรู้ความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด การค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาพฤติกรรมความปลอดภัยควรเน้นการเสริมสร้างองค์ความรู้ การจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม และการสร้างแรงจูงใจควบคู่กัน เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยในองค์กรการบินต่อไป (สุทธิเกียรติ คอทอง และไชยสิทธิ์ ตันตยกุล, 2564) 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ระบบระบายอากาศที่ดี พื้นທີ່จัดเก็บสินค้าที่เป็นระเบียบ แสงสว่างเพียงพอ และการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลที่ได้มาตรฐาน ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน องค์กรควรให้ความสำคัญกับการปรับปรุงและพัฒนาสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความสะอาด ความเป็นระเบียบ การติดตามและตรวจสอบสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันความเสี่ยงและสร้างความมั่นใจให้แก่พนักงาน การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานที่ปลอดภัยและยั่งยืนในระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของธัชชนิกา เสนะวงษ์ และคณะ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุในเขตการบิน ณ ท่าอากาศยานดอนเมือง พบว่าการป้องกันและลดความเสี่ยงควรมุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้กับผู้ปฏิบัติงาน การเสริมสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม เช่น เพิ่มแสงสว่างและปรับปรุงเส้นทางการจราจร การจัดหาอุปกรณ์ที่มีมาตรฐาน รวมถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เช่น การจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และการวางแผนงานอย่างเหมาะสม ทั้งหมดนี้จะช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อกฎระเบียบและเสริมวัฒนธรรมความปลอดภัยในเขตการบิน (ธัชชนิกา เสนะวงษ์ และคณะ, 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัยของจันจิราภรณ์ จันตะที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสภาพแวดล้อมในการทำงาน พฤติกรรมความไม่ปลอดภัยในการทำงาน และอุบัติเหตุจากการทำงานของแรงงานนอกระบบอายุ 45 ปีขึ้นไป ในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญ ที่มีความเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน โดยทำหน้าที่เป็นปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความไม่ปลอดภัยในการทำงาน (จันจิราภรณ์ จันตะ, 2564) ดังนั้น

การจัดการและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม เช่น การปรับปรุงแสงสว่าง การจัดระเบียบพื้นที่ และการลดความเสี่ยงจากเครื่องมืออันตราย จึงเป็นแนวทางสำคัญในการลดอุบัติเหตุและส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานอย่างยั่งยืน 3) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นว่าการมีเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน ทนสมัย และอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ในทางตรงกันข้าม หากเครื่องมือชำรุด ล้าสมัย หรือไม่ได้รับการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ย่อมก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงานและกระทบต่อคุณภาพงานโดยรวม องค์กรควรให้ความสำคัญกับการจัดหาและบำรุงรักษาเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐาน รวมถึงจัดฝึกอบรมพนักงานให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้งานอย่างถูกต้องและปลอดภัย ควบคู่กับการตรวจสอบคุณภาพและความพร้อมของเครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยยกระดับความปลอดภัยของพนักงาน ลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ และสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรากร ช่วยสกุล และ วุฒิสวรรค์ ณารสุจริตกุล ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เขตพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกพบว่า เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมือ การบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน และการใช้งานอย่างถูกต้องตามหลักความปลอดภัย หากเครื่องมืออยู่ในสภาพชำรุด เสื่อมสภาพ หรือขาดการดูแลรักษาอย่างสม่ำเสมอ จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ และอาจก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งต่อชีวิตทรัพย์สิน และกระบวนการผลิตขององค์กร (วรากร ช่วยสกุล และ วุฒิสวรรค์ ณารสุจริตกุล, 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญา สาทิพยจันทร์ และคณะ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายสำหรับเครื่องรูดเทปของโรงงานผลิตอาหารสัตว์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง พบว่าเครื่องมือที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับลักษณะงานจริง ไม่เพียงช่วยลดการเข้าถึงจุดอันตรายของเครื่องจักรเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อความเชื่อมั่นและความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานในระดับสูง ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัยและลดโอกาสการเกิดความผิดพลาดจากมนุษย์ (พิชญา สาทิพยจันทร์ และคณะ, 2567)

4) ด้านการฝึกอบรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า พนักงานที่ได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย ลดอุบัติเหตุและความเสียหายต่อสินค้าหรืออุปกรณ์ได้ เช่น การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติจริง (Hands-on Training) และการจำลองสถานการณ์ (Simulation Training) ช่วยให้พนักงานสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้รวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น ขณะเดียวกัน การฝึกอบรมด้านทฤษฎี เช่น ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยและระเบียบปฏิบัติงาน ทำให้พนักงานมีความเข้าใจในหลักการและเหตุผลของการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของนพกร อุสาहनันท์ และคณะ ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลของโปรแกรมฝึกอบรมด้านความปลอดภัยต่อพฤติกรรมปฏิบัติงานของพนักงาน พบว่ารูปแบบการฝึกอบรมที่มีประสิทธิผลควรผสมผสานทั้ง การฝึกอบรมเชิงทฤษฎี เพื่อสร้างความเข้าใจในหลักการ มาตรฐาน และเหตุผลของการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติหรือการจำลองสถานการณ์ เพื่อให้พนักงานสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้และตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมความปลอดภัยที่ยั่งยืนในระยะยาว (นพกร อุสาहनันท์ และคณะ, 2568) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Julkaiwansutjar, A. et al. พบว่าการฝึกอบรมไม่ได้ส่งผลเฉพาะระดับความรู้หรือทัศนคติเท่านั้น แต่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงปฏิบัติในสถานที่ทำงานจริง โดยหลังการฝึกอบรมหัวหน้างานได้มีบทบาทในการสำรวจ ตรวจสอบ และปรับปรุงสภาพความปลอดภัยของเครื่องจักรอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้มีการซ่อมแซมและปรับปรุงอุปกรณ์ป้องกันอันตรายของเครื่องจักรกว่า 1,500 เครื่องภายในระยะเวลา 1 เดือน ซึ่งสะท้อนถึงผลลัพธ์ของการฝึกอบรมที่เชื่อมโยงทั้งความรู้ พฤติกรรม และการจัดการความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ (Julkaiwansutjar, A. et al., 2019)

ลักษณะการปฏิบัติงานของพนักงานคลังสินค้าของสายการบินเป็นงานที่ต้องประสานงานกับหลาย ๆ หน่วยงาน และดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดด้านเวลา ความถูกต้อง และมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เข้มงวด พนักงานจึงจำเป็นต้องมีทั้งความรู้เชิงเทคนิค ความเข้าใจในกฎระเบียบ ความสามารถในการรับรู้สถานการณ์ และทักษะในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าอย่างเหมาะสม ผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยด้านความรู้และทักษะมีอิทธิพลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานมากที่สุด จึงสะท้อนว่าการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน และเป็นกลไกหลักที่ช่วยให้ปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม และสภาพแวดล้อมในการทำงาน สามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ด้านความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น องค์กรควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้และทักษะของพนักงานเป็นลำดับแรกควบคู่กับการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐาน การจัดฝึกอบรมที่สอดคล้องกับสถานการณ์การปฏิบัติงานจริง และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการในลักษณะองค์รวม เพื่อเสริมสร้างความตระหนักด้านความปลอดภัย ส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานที่ถูกต้อง และยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของคลังสินค้าสายการบินควบคู่ไปกับการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยที่ยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยด้านองค์กรที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้ากรณีศึกษาสายการบินแห่งหนึ่ง สรุปได้ว่า ปัจจัยด้านองค์กรที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายคลังสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านความรู้และทักษะ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ด้านการฝึกอบรม และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยปัจจัยด้านความรู้และทักษะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานเป็นพื้นฐานสำคัญในการลดความผิดพลาดและป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการสำหรับองค์กรดังนี้ 1) ควรจัดฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยเนื้อหาการอบรมควรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทักษะการปฏิบัติงาน 2) ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความปลอดภัยและเอื้อต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยเน้นการจัดหาอุปกรณ์ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน 3) ควรส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการดูแลความปลอดภัยร่วมกันผ่านการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น รายงานเหตุการณ์เสี่ยง หรือเสนอแนะแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบ 4) ควรมีการสื่อสารข้อมูลด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ เช่น การติดป้ายเตือนในจุดเสี่ยง การจัดทำสื่อวิดีโอสั้นเพื่อเผยแพร่ความรู้ หรือการจัดกิจกรรมรณรงค์ในรูปแบบที่น่าสนใจและเข้าถึงได้ง่าย สำหรับข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ คือ ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ปฏิบัติงานบางส่วนได้ เนื่องจากข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและนโยบายขององค์กร ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลจากทุกพื้นที่ได้อย่างครบถ้วน อีกทั้งข้อจำกัดด้านเวลาและภาระงานของพนักงานส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ จึงอาจทำให้ข้อมูลเชิงคุณภาพยังไม่ครอบคลุมในบางประเด็น นอกจากนี้ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปยังพนักงานฝ่ายคลังสินค้าของหลายสายการบินหรือหลายท่าอากาศยาน เพื่อเพิ่มความสามารถในการอ้างอิงผลการวิจัยและเปรียบเทียบแนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในบริบทที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ควรศึกษาปัจจัยเพิ่มเติม เช่น วัฒนธรรมความปลอดภัย ภาวะผู้นำ พฤติกรรมความปลอดภัย และปัจจัยส่วนบุคคลที่อาจส่งผลต่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน รวมทั้งประยุกต์ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) โดยผสานการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทั้งในด้านผลลัพธ์เชิงสถิติและประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในอุตสาหกรรมการบินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จันจิราภรณ์ จันต๊ะ. (2564). สภาพแวดล้อมในการทำงาน พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน และอุบัติเหตุจากการทำงานของแรงงานนอกระบบอายุ 45 ปีขึ้นไป ในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารควบคุมโรค, 47(4), 1026-1037.
- ธัชชนิกา เสนะวงษ์ และคณะ. (2565). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุในเขตการบิน ณ ท่าอากาศยานดอนเมือง. วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 6(1), 16-30.
- นพพร อุสาหะนันท์ และคณะ. (2568). ประสิทธิภาพของโปรแกรมฝึกอบรมด้านความปลอดภัยต่อพฤติกรรมการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน. วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(6), 595-611.
- ปิยพร เทพกุล และกฤษณ์ วิทวัสสำราญกุล. (2566). การรับรู้วัฒนธรรมความปลอดภัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานสายการบินแห่งหนึ่ง. วารสารการจัดการอุตสาหกรรมการบิน, 1(1), 18-34.
- พิชญา สาทิพย์จันทร์ และคณะ. (2567). ประสิทธิภาพของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายสำหรับเครื่องรูดเทปของโรงงานผลิตอาหารสัตว์แห่งหนึ่งในจังหวัดระยอง. วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ, 17(2), 68-81.
- ภาณุมาศ เนียมพลับ และสุรมงคล นิมจิตต์. (2562). สมรรถนะของเจ้าหน้าที่จัดการคลังสินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมธุรกิจการขนส่งสินค้าทางอากาศ. วารสารวิจัยราชภัฏภูเก็ต, 6(2), 1-8.
- วรกร ช่วยสกุล และ จิตติรัตน์ ถาวรสุจริตกุล. (2565). การจัดการความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เขตพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก. วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม, 4(1), 60-73.
- สิทธิปัฐ มงคลอภิบาลกุล และวิจิต อุ๋อัน. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่นำไปสู่ผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยขององค์กรในประเทศไทย กรณีศึกษา ผู้ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่การบินของสนามบิน. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, 11(1), 1-10.
- สุทธิเกียรติ คอทอง และไชยสิทธิ์ ตันตยกุล. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของนักบินและช่างอากาศยานในศูนย์การบินทหารบก. วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, 12(3), 74-85.
- Best, J. W. (1977). *Research in education*. (3rd ed.). Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Cooper, M. D. (2000). Towards a model of safety culture. *Safety Science*, 36(2), 111-136.
- International Air Transport Association. (2024). How IATA manuals enhance safety, efficiency, and compliance in air cargo operations. Retrieved December 20, 2025, from <https://www.iata.org/en/publications/newsletters/iata-knowledge-hub/the-importance-of-iata-manuals-enhancing-safety-efficiency-and-compliance-in-air-cargo-operations/>
- International Civil Aviation Organization. (2025). State of global aviation safety: ICAO safety report 2025 edition. Retrieved December 20, 2025, from https://www.icao.int/sites/default/files/sp-files/safety/Documents/ICAO_SR_2025.pdf
- Julkaiwansutjar, A. et al. (2019). Effect of safety management from training of safety curriculum for supervisors in a food production company in Kamphaeng Phet Province. *Naresuan University Journal: Science and Technology*, 27(4). 98-105.
- Rohman, M.A. & Sidiq, M. F. (2023). A review on safety knowledge and skills for reducing human error and accidents in construction. Retrieved December 12, 2025, from https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2023/66/e3sconf_iccim2023_01006.pdf
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2(1977), 49-60.